

Građanski odbor za ljudska prava |
Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću | Centar za mir, nenasilje i ljudska prava
Osijek

SAŽETAK IZVJEŠTAJA O PRAĆENJU SUĐENJA Siječanj – svibanj 2010.

U trenutku kad je otvoreno poglavlje 23. u pristupnim pregovorima za ulazak u Europsku uniju „Pravosuđe i temeljna prava“ iznova ističemo obavezu policije i pravosuđa da ubrzaju provođenje predistražnih radnji i istraga i povećaju učinkovitost suđenja za ratne zločine.

Ukazujemo na pozitivne iskorake poput potpisivanja sporazuma između Republike Hrvatske i Republike Bosne i Hercegovine o izmjenama Sporazuma o međusobnom izvršavanju odluka o kaznenim stvarima, koji doprinosi privođenju počinitelja ratnih zločina pravdi.

Rad pravosuđa je i dalje opterećen rješavanjem posljedica etnički pristranih pravosudnih postupaka iz devedesetih godina, no proces revidiranja pravno neutemeljenih optužnica je u tijeku.

Mišljenja smo da racionalizacija mreže sudova ne će pridonijeti specijalizaciji sudova niti učinkovitijem suđenju za ratne zločine te da je propisivanje isključive nadležnosti županijskih sudova u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku, kao i županijskih državnih odvjetništava u navedenim gradovima, najefikasniji način postizanja kvalitativnog pomaka u procesuiranju ratnih zločina.

U razdoblju od siječnja do svibnja 2010. ključne su pravosudne institucije donijele odluke koje dugoročno mogu utjecati na ustanovljenje sudske prakse i smanjiti učinkovitost procesuiranja ratnih zločina. Iznosimo pozitivne primjere te ukazujemo na odluke koje zabrinjavaju pa zbog toga posebno analiziramo nedavne odluke Vrhovnog suda Republike Hrvatske (VSRH) u vezi zločina u Medačkom džepu i u Marinom Selu te oduke o odbacivanju kaznenih prijava Državnog odvjetništva Republike Hrvatske (DORH).

U predmetu optuženih Ademija i Norca VSRH nije sankcionirao propust optuženog Norca da prvog dana akcije nakon saznanja za zločin poduzme mjere potrebne za kažnjavanje zločina njegovih podređenih, mada prema praksi međunarodnih sudova propust nadređenog ne mora biti uzročno-posljedično vezan za sam zločin, već uz doprinos tome da su počinitelji prošli nekažnjeno. Nesankcioniranje zločina počinjenih prvog dana akcije može negativno utjecati i na mogućnost da rodbina ubijenih u pamičnim postupcima uspije sa zahtjevom za naknadu štete.

U presudi za zločine u Marinom Selu VSRH zauzeo je mišljenje da su izjave preživjelih žrtava dane istražiteljima Tužiteljstva Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) zapravo zabilješke istražitelja tužiteljstva te da ih treba izjednačiti s informativnim razgovorima koje obavlja tužitelj. Ukoliko se iskazi svjedoka dani istražiteljima Tužiteljstva MKSJ zaista budu sveli na razinu indicija i ukoliko se materijali prikupljeni od strane istražitelja MKSJ ne budu koristili kao dokazi pred domaćim sudovima zasigurno će se smanjiti mogućnost procesuiranja počinitelja brojnih zločina, jer je od počinjenja zločina proteklo gotovo dva desetljeća, a mnogi zločini neistraženi su od strane pravosudnih tijela RH.

Navodimo i pozitivne primjere u kojima se DORH odlučio na progon nekih počinitelja kaznenih djela koje se godinama nije procesuiralo, ali upozoravamo i na odbacivanje kaznenih prijava u kojima je, po našem mišljenju, trebalo zahtijevati provođenje istraga za kaznena djela ratnog zločina.